Годишнина
Виж стр. 1

40 години
Виж стр. 6

4 века
Виж стр. 7

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦЪРКОВЕН АРХИВ В РИМ

АБАГАР 1

КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

Година XII Брой 7 (139) юли 2003 г. 2 ст.

ДНЕВНИК

18–31 МАЙ 2003

Полетът до Рим в неделя, 18 май, тръгна по график със специален военен превозвач. Около 11 часа спуснахме част от пътниците на летището във Венеция, а около обяд бяхме на протоколното летище Чампино до Вечния град. Нямаше проверки нито на багажа, нито на паспортите. До Серафикум се придвижихме с такси. Отключихме си стаята и седнахме пред компютъра, като че ли никога не сме напускали работното ни място и всичко станало тези дни било на сън.

Скоро се събудихме обаче, тъй като вече напираха вълненията по 24 май. Или нямаше, или поне до нас не беше пристигнала някаква минимална програма на честваните-

(Продължава на 2 стр.)

ЙОАН ПАВЕЛ II

ЕДНА ГОДИНА СЛЕД ПОСЕЩЕНИЕТО В БЪЛГАРИЯ

„Няма да забравя никога посещението ми на ваша земя“

(Слово на папата, §1).

Една година след посещението си в България през месец май 2002, Светият отец направи задочна ретроспекция на събитието, когато на 26 май прие българската делегация, дошла в Рим във връзка с ежегодното национално преклонение пред паметта на Славянските апостоли на едно от най-тясно свързаните с тяхното дело места - престолния град на папите, където те не само идваха, за да получат одобрение, пълномощия и църковни санове, а един от тях, Кирил-Константин Философ, остана во веки в гробницата си в базиликата „Свети Климент, папа римски“.

Изрядна обстановка

Думите на папата са още повече красноречиви и авторитетни, тъй като обстановката беше особено тържествена, даже историческа - и поради присъствието на високопоставени църковни сановници, и поради съвпадението с официалното откриване на български източно-православен молитвен дом във Вечния град. На аудиенцията присъстваха, освен придружители и чиновници, петима български митрополити, които протоколно се равняват на кардиналите в католическата църковна система: Врачански Калиник, водач на делегацията, Видински Дометиан, Западно-европейски Симеон, Варненски Кирил и Ловчански Гавриил. Такава делегация на православни йерарси до римския папа не се помнеше от времето на Флорентинския събор през XV век. Два дни по-рано същите бяха участвали в „православното освещаване“ на църквата „Св. Винкентий и Анастасий“ в центъра на римския център, на площад Фонтан Треви, като така за пръв път през вековната ни история българите получавахме за ползване в Рим истинско храмово пространство за нуждите на българските верни с източно-православно вероизповедание.

Премерени думи

Словото произнесено от Негово светейшество, в отговор на приветствието, отправено му от името на делегацията от Врачански митрополит Калиник, както четем във Ватиканския официоз L'Osservatore Romano, с дата 26-27 май, с паралелен български превод, се състои от пет точки, посветени на още толкова теми, свързани коя пряко, коя косвено с миналогодишното му посещение в България, както и с посланията, които папата излъчи тогава с думи, жестове и даже със самия факт на състоялото се посещение в тази историческа обстановка и този етап на междуцърковните отношения. Ще се спрем на тях като допълнение и, където е нужно, като коректив на онова, което писахме по същия повод в майския брой на този вестник (Виж там).

Задочно присъствие

Различно от онова, на което повечето наблюдатели наблягаха по време на миналогодишното посещение на папата в България, тоест слабото участие на БПЦ и лично на патриарх Максим при посрещането на Светия отец, в настоящото си слово папата изтъква най-вече приятелските жестове на националната църква към него през онези паметни дни: „На 24 май миналата година в Патриаршията изпитах радостта да се срещна за първи път с Негово светейшество Максим. Това бе братска среща изпълнена със силата да предизвиква други подобни срещи“ (§1). Казано непосредствено след приветствието, прочетено от водача на делегацията Врачански митрополит Калиник, в което не прозвуча като подател нито името на патриарха, нито това на Светия синод, абзацът като че ли виси нереално във въздуха, повече като мечта и пожелание на папата, така да се обърнат нещата, че срещите с българската страна наистина да зачестят. От-

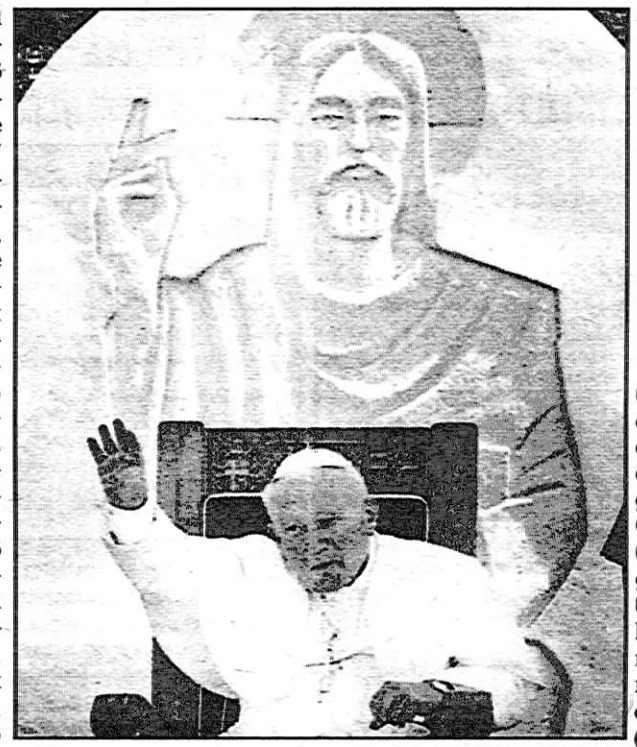

Светият отец за десети път се сбогува с Балканите (Задар, 9 юни).

правката към Оборище 1 продължава в следващия параграф, като в същност го изпълва с добри думи за БПЦ и лично за предстоятеля й, със специално цитиране на 50-годишния юбилей на възстановената за трети път българска патриаршия (Виж §2). Българският патриарх е поименно споменат поне още два пъти в недългия текст на папското слово. Възможно е то да е било изготвено в аванс, когато все още се очакваше дядо Максим да оглави църковната делегация. Впрочем също българският превод, публикуван в официоза, не е актуализиран съответно събитието, като все още се предполага, че на аудиенцията присъства също премиерът, който в същност бил приет на друга аудиенция и от два дни го нямаше в Рим. Забележително е също, че докато в българския текст премиерът е титулуван като г-н министър-председател и негово превъзходителство, Светият отец го споменава като „Негово величество“. Някой просто си е объркал посоките.

Предизвикателствата пред БПЦ

Светият отец си има отлична представа за трудната задача, която стои днес, както и през вековете, пред Българската православна църква: в началото на третото хилядолетие, „когато България се разкрива за новото, устремена към разширена Европа, е нужно да се съживи богатото духовно и културно завещание, което и Църквата и българската нация споделят, и което се състои в чудото на евангелизаторското дело, извършено от Светите Солунски братя Кирил и Методий, чието наследство след единадесет века представлява и остава за славяните по-дълбоко и по-силно от всяко разделение“ (§2). Тя наистина може на свой ред „да предложи на новите поколения, на достъпен език, приноса на Кирил и Методий, обединяваща връзка за различни помежду си народи“ и така да възроди енергично и чрез прекия си опит, евангелската интуиция на Светите братя, според която различните условия на живот на отделните християнски църкви никога не могат да оправдаят несъответствията, несъгласията и разединенията в изповядването на единната вяра и в упражняването на братолюбието “(§3).

България-мост

В посланието на папата мисията на БПЦ не се ограничава до границите на националното й стадо. Тя може да изиграе важна роля както за съживяването на християнското наследство на обединена Европа, така и за напредъка към пълното църковно общение между разделените днес християни: „Това послание на вярата, така силно вкоренено във вашата култура и в същността на вашата църква, е и остава цел за постигане, за да могат християните от Изток и Запад изцяло да се съберат и още повече да засияе пълнотата на католичността на Христовата църква“ (§3). Достатъчно е за това да вървим по стъпките на Светите братя, успели да си спечелят признанието и доверието както на Римски архиереи, така и на Цариградски патриарси, на Византийски василевси и на князе на младите славянски нации (Виж енциклика „Апостоли на славяните“, §7). Всичко това показва, че различията невинаги пораждат напрежения“ (§5). Напротив - набляга Светият отец - „опитът от едно братско съпричастие, белязано от взаимно уважение към съответните ни законни различия, може наистина да се превърне в насърчение да се опознаем по-добре и да сътрудничим също в други обстановки и ситуации, когато ни се отдаде възможност“.

(Продължава на 3 стр.)

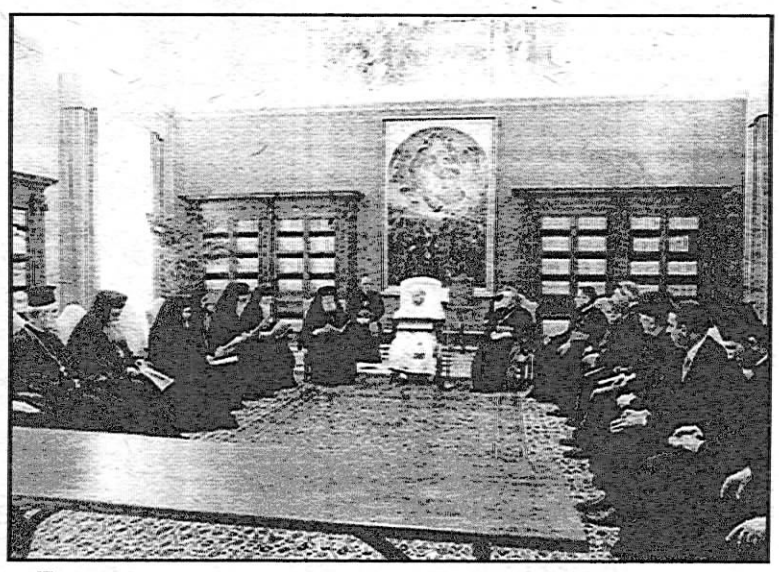

Българската делегация на аудиенция във Ватикана на 24 Май.

ДНЕВНИК

(Продължава от 1 стр.)

ята. Дойде само на 20-ти, и то от България. Сетил се за нас добър самарянин.

Същия ден рано следобеда побързахме да се справим с няколко по-спешни задължения, започвайки от района на Ватикана. Там дадохме среща на Пиерджорджо Басси, топ тв-рекламиста и секретар на Международната академия на просветлените. Търсеше сюжет на религиозна тема за мащабен сериал - имал спонсор, нямал сценарий. Обещахме да му предоставим списък от поне половин дузина подвижници до края на месеца. За изложба пък имал картини, а нямал спонсор. Не се беше сетил за общия ни приятел, журналиста и банков агент Фаусто Фашани: въпреки че вероятно не разполага с големи лични средства, той ратува за съюз между капитал и изкуство (Виж Дневник в Абагар, бр. 1, 2003). Няма да издадем за сега нито другия му проект да ангажира в международна акция с благотворителна цел четири неправителствени фондации от още толкова европейски страни, нито какво очаква от нас.

Точно тогава се появи Анета Шишманова от римския екип на Абагар с изящно формулираната покана за освещаването на българския храм във Вечния град на 24 май. Няма как, ще трябва непременно да присъстваме, въпреки съвпадението през същите часове на традиционното ни преклонение пред мощите на равноапостола Кирил в Сан Клементе - час извоюван и отстоян в течение на близо век от тукашните български патриоти. Ще го запазим ли в бъдеще, щом сме го халосали доста лековато тази година? Сигурно се обръщат в гробовете си Иван Софранов (Виж Абагар, бр. 5, 1998) и Енрико Дел Белло (Виж Абагар, бр. 3, 2003).

Още там си направихме връзка с полковник от запаса д-р Витторфранко Пизано от Колежа на НАТО в Рим, признат експерт по стратегията и геополитиката на тероризма в света. Не се търсехме обаче по тези проблеми, а за консултация по международно имотно право, тъй като татко му е световен авторитет със студио в престижния римски квартал Париоли. Просто трябваше да ни уреди среща за консултация - не по наши, а по въпроси на приятели. Очевидно направихме също преглед на напрегнатото тези дни положение със заплахите за показни терористични нападения - и далеч, и близо до нас. Пизано се формирал преди 30 години под крилото на д-р Иван Сипков във Вашингтон. Все още говори за него, като за човека, който, заедно с татко му, е повлиял най-много на характера му.

На 22-ри, около обяд, се явихме на пресконференция, свикана от Болонския институт „Йоан XXIII“ за изследвания по съвременна религиозна история. Мястото беше Зала „Поммарико“ на Института „Данте Алигиери“ с ренесансови фрески по стените и сводовете. Теглеха ни както темата: „40 години от кончината на папа Йоан XXIII“, така и говорителите - проф. Джузеше Албериго и проф. Алберто Меллони, от абагарския ни контингент, тъй като в института им в Болония се пазят важни части от нашите архиви, а освен това Меллони бе главен говорител на XXI Международен колоквиум Абагар в София през януари 2001. Пристигнахме, както ни е обичайно, половин час по-рано, и за разтуха влизаме в антикварна книжарница там наблизо. Докато си избирахме най-достъпната за нас книга - ранна биография на папа Йоан XXIII - забелязваме, че книжарят, с испанска фамилия Гутиерец, ни се вглежда, и до края на сделката разбрахме, че се знаем чрез съпругата му, оперната певица Райна Николова, идвала често на наши сбирки, а и с него сигурно сме се виждали, например, на погребението на Димко Статев през лятото на 1994 година. Дадохме си среща в Българското посолство на 24-ти, когато ще можем да сверим още по-точно часовниците си. На пресконференцията се появихме всичко на всичко осем души, освен говорителите и тв-екипа. Последните трябваше да снимат само в къс план и да бавят камерата по фреските. Получи се обаче извънредно прият-

(Продължава на 3 стр.)

ПРОФИЛ

БЪЛГАРСКИЯТ „АДРЕС" НА МАЙКА ТЕРЕЗА

Хоспис „Милосърдие", основан от Донка Паприкова с благословията на светицата от Калкута навърши 12 години

Г-жа Донка Паприкова е дългогодишна учителка в пенсия. Произхожда от прочут в миналото софийски род, родът на Владимир Димитров-Майстора - нейн чичо. За себе си не обича да говори; била „жена като всички българки". Не търпи завистта, злобата и вещоманията. Обича хората и смята, че от възпитанието в католическия пансион на времето е „дошла милостта й към човеците". За тази си милост преди 12 години тя намери най-сполучливия израз, като създаде хоспис „Милосърдие". Много страдащи, болни и бедни намират утеха и храна в този необичаен все още за България дом на човещината.

Идеята „да вървят по стъпките на Майка Тереза" била на г-жа Паприкова. С две-три приятелки и собствени продукти започнали да готвят за неколцина изоставени пенсионери в собствената й тясна кухня. Броят на нуждаещите се започнал да нараства. Присъединили се и други доброволци. Все помногобройни ставали и молбите за помощ, а възможностите на хосписа - все така ограничени материално. Затова преди седем години г-жа Паприкова и помощниците й започнаха да поемат под патронажа си само най-тежките случаи - болните на легло, които нямат близки. През 1996 г. кметът на столицата Стефан Софиянски предостави за благочестивото дело етаж от къща общинска собственост на ул. „Светослав Терер".

„Правим каквото можем, за да облекчим поне последните дни на тези страдалци. Поемаме ги, когато медицината ги отпише като безнадеждни случаи, а вкъщи си нямат никого", - разказва г-жа Донка Паприкова - „Стараем се да им вдъхнем убеждението, че все още някой мисли за тях, че някой ги обича. Това е последното, което можем да направим, за да си отидат поне с една мъничка радост от този свят" - въздъхва тя. И за да предотврати възхищението към делото й, бърза да добави, че „ако нещо е направено, то е защото има добри хора около мен." Човещината, оказало се, не била дефицит у софиянеца. Всекидневно хосписът приема дарения за болните: месо от съседа, собственик на месарница, сладкиши от съпритежателя на сладкарница, хранителни продукти от фирми и частни спонсори. Случва се някои дарители, за да избегнат благодарностите, да оставят пакет пред вратата. И досега доброволците помнят лептата на бедна жена. Подала им пакетче липов чай с видимо неудобство, че не може да даде нещо повече. Понякога ученици изпращат в пликове за писма 1-2 лева спестени от закуски.

Донка Паприкова и 16 годишната Гонча Бояджиева, бъдещата Майка Тереза. Няма да ви убегнат душевните им прилики.

Калкута, 13 януари 1996

Мила Г-жо Донка,

извънредно много Ви благодаря за писмото Ви. Специално Ви благодаря за всичко що правите в подкрепа на бедните хора. Благодарността ми за онова, което сте направила се изразява чрез молитвата ми за Вас Светият Дух да Ви обсеби така, че да растете все повече в любовта на Бога, присъстващ в бедните. Нека Ви благослови.

/Саморъчно подписано/
М. Тереза, МС

С писмо от 13 януари 1996 г. Майка Тереза благослови лично начинанието на г-жа Донка Паприкова.

Самата г-жа Паприкова е вярваща, но създаденият от нея хоспис не е на вероизповедна основа. Освен католици в него помагат православни, методисти и дори откровени атеисти. „Негласно сме се споразумели да си вършим работата, за религии, партии и лошо за хората да не говорим. Понякога си приказваме за вярата в любовта и доброто", - подчертава Паприкова. Християните-доброволци обаче са си създали навик. Всяка сутрин преди да започнат грижа за болните казват една от молитвите, с които е изпросвала сили от Бога за деня Майка Тереза. Исторически факти обаче сочат, че нейн автор е беднякът от Асизи - Свети Франциск. С любезното съдействие на г-жа Паприкова в. „Абагар" я публикува за своите читатели.

СИЛВИЯ НИКОЛОВА

Хоспис „Милосърдие" натрупа 15 000 долара дългове, но се надява на Божията милост и човешката щедрост.

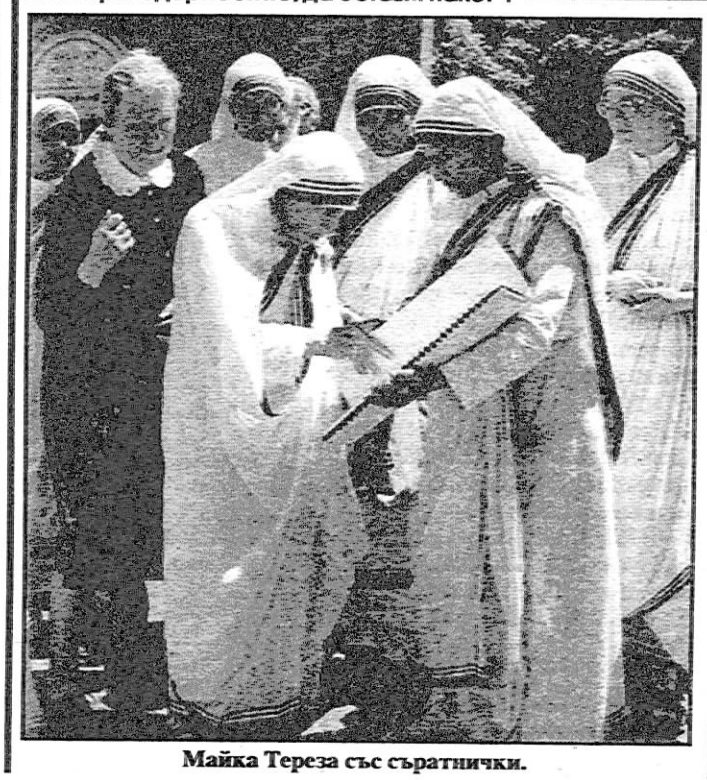

Майка Тереза със сратнички.

ВСЕКИДНЕВНА МОЛИТВА ЗА СЪРАТНИЦИТЕ НА МАЙКА ТЕРЕЗА

Направи ни достойни, Господи, да служим на всички наши братя и сестри, които живеят в бедност, глад или умират. Дай им днес насъщния хляб, а чрез нашата всеотдайна любов - мир и радост.

Господи, направи ме пратеник на Твоя мир защото там, където има омраза, да занеса любов. Където цари неправда, да се всели дух на опрощение. Където има несъгласие, да постигна разбирателство. Където царува заблуда, да я заменя с истина. Където има съмнение, да засиля надеждата. Където има сянка, да бъда светлина. Където са обхванати от тъга, да им вдъхна радост.

Боже, помогни ми да имам сили да утешавам, а не да бъда утешен. Да разбирам хората, вместо да бъда разбиран. Да обичам, отколкото да бъда обичан.

Защото чрез саможертва човек намира себе си. Като прощава, постига опрощение, а чрез смъртта се събужда за вечен живот. Амин.

ДОНКА ПАПРИКОВА

БЪЛГАРИНЪТ НЕ Е СВИКНАЛ ДА СЕ ГРИЖИ ДАРОМ ЗА СМЪРТНИЦИ

Интервю по въпроси на СИЛВИЯ НИКОЛОВА

- Г-жо Паприкова, хоспис „Милосърдие" започна дейността си преди 11 години с две тенджери на вехтата Ви готварска печка в личната Ви кухня. Как се разви той през изминалото време?

- Хоспис „Милосърдие" е първият в България, в който спокоен край намират десетки възрастни, нелечимо болни и самотни наши сънародници. Осъществи се мечтата ми дейността му да бъде популяризирана и към идеята за служба на ближния да се присъединят доброволци. Към момента безвъзмездно при нас се трудят 75 човека.

Първоначално помагахме на тежко болни хора. Оказаха се обаче, че в София те са прекалено много. Затова ограничихме кръга до такива, които не могат да се обслужват и нямат деца и близки, които да ги поемат. Оказа се, че и те са прекалено много. Затова преминахме на вариант да се грижим само за умиращите. Статистиката показва, че в България всеки месец близо 2 000 души са в крайната фаза от своя живот.

- Как Ви намират?

- Обикновено ни се обаждат съседи или случайни хора, които ни съобщават адресите на немощните.

Дейността ни е два вида. Доброволци на хоспис „Милосърдие" обслужват самотниците с чистене, къпане и носене на храна по домовете. В двата стационара за лежащо и безнадеждно болни, в сградата на хосписа на ул. „Светослав Тертер" 39 и в апартамент на съседен адрес, се грижим за 21 нелечимо болни. Международната опит на хоспис-практиката показва, че оптималният брой на пациентите в един стационар не трябва да бъде повече от 12 човека. Така медицинският персонал и доброволците могат да им отделят повече внимание, за да не се чувстват хората пренебрегнати и излишни, но да затворят очи за вечен сън спокойни, че някой им е обърнал внимание като на достойни за човешката и Божия обич хора. Наложи се за стационарите да наемем медицински сестри. Само на тях даваме заплати по 200 лв. месечно. Средствата събираме от дарения.

- Случвало ли Ви се е някой да се опита да Ви прехвърли за гледане свой роднина?

- Да, но ние категорично отказваме на такива, които имат деца, защото не сме платен старчески дом или болница, а доброволческа организация, осигуряваща напълно безплатна помощ, медикаментозно поддържане на живота, храна и санитарно-хигиенно обслужване на такива, които си нямат никого.

- По-лесно ли се самофинансирате от дарения сега, отколкото когато преди 11 години, когато едва прохождахте в тази дейност?

- Стана изключително трудно. До преди 5-6 години средната класа бе значително по-имотна, но напоследък и тя обедня. Тогава нейните представители даряваха по 50-60 лева. Сега, предвид инфлацията, едва смогват да заделят по 5-10, а за някои е върховно усилие да се лишават и от 2 лв. за благотворителност. Няколко човека, които получиха имотите си от реституцията, ни дариха суми. Младо семейство ни дари 5 000 лева. Почти всяка седмица търговецът Вельо Велев донася за нашите болни риба, кайма или кисело мляко. Други пък ни предоставят продукти или пари в памет на свои близки покойници, вместо да слагат трапези и канят гости за Бог да прости.

Преди 6 години столичното кметство ни предостави етаж от общинска къща на ул. „Светослав Тертер" 9. Предвид разширяването на дейността ни обаче, се наложи да купим втория етаж от нея. Заедно с ремонта, който му направихме, за да настаним на него болните, натрупахме дългове в размер на 15 хил. долара. Аз обаче се уповавам на Божия Дух. Убедена съм, че Той няма да ни остави и по чудесен начин ще уреди проблемите ни чрез хора с добри и щедри сърца. Ако се намерят средства, ще купим още една самостоятелна къща, за да преместим в нея и другия стационар, който е в жилищна кооперацията. Живеещите в нея сега протестират, че вкарваме умиращи и изкарваме мъртвъци. Българинът не е свикнал да се грижи за хора в последния стадий от живота им освен, ако те не са негови преки роднини или няма интерес от тях.

- Означава ли това, че на българина му е отмиляло да бъде щедър към ближния си не само със средства, но и с чувства, съпричастност и блага дума?

- Българинът не е свикнал да стои до края при някой, който си отива. При посещението ми в един германски хоспис, станах свидетелка на покъртителен случай. Едно 10-годишно дете умираше, а мъж до него непрекъснато държеше ръчичките му и го гледаше ласкаво в очите. Пред управителя изразих съчувствие към горкия баща, за какъвто взех господина. Оказа се, че той не е родител, а доброволец, който бе посветил своите денонощия, за да бъде до малчугана в сетния му час.

Силвия Николова разговоря с изключителния субект на интервюто.

- Хоспис „Милосърдие" освен с грижа за болни се занимава и със спасение на душите...

- Хлябът е храна за телата ни, но с християнска просвета, чрез която можем да започнем живот в Христа постигаме и спасение на душите си. Всеки четвъртък доброволци и наши пациенти се събираме на четете на Светата Библия. За тълкуванията на някои места ни помага православният отец Стефан, тъй като повечето от нашите болни са православни. Той ги изповядва и причастява. За тези от тях, които са католици, при нужда викаме католически свещеник. Оказва се, че на попрището на милосърдието, силната вяра и любовта в Христос, както е в хоспис „Милосърдие", източното и западното християнство не се делят. Нито пък се конкурират. А работят достойно на Божията и благодатна нива.

Скъпи братя и сестри християни, независимо дали се черкувате в православен, католически или протестантски храм, но сърцето Ви е отворено за милосърдието и възможностите Ви позволяват, можете да дадете своята лепта за болните в хоспис „Милосърдие". Банковата сметка е:

BNP PARIBAS
Bulgaria AD (ad)
Blvd. „Tzar Osvoboditel" №2
Blagotvoritelno drujestvo
„HOSPIS MILOSERDIE"
102 328 212 (в лева)
20 328 200 (в euro)
20 328 200 (в USD)

ЕДНА ГОДИНА СЛЕД ПОСЕЩЕНИЕТО...

(Продължава от 1 стр.)

Това неочаквано папското наблягане на посредническата роля на България и в частност на БПЦ в Европа насърчи някои коментатори да доловят в думите на Светия отец отправка към по далечен адресат. Един вид апел за посредничество спрямо Руската православна църква и Московската патриаршия, считани - с право или погрешно - близки по дух и интереси до българските православни. Да се поучели от примера на българите.

Добросъседство

Повод и средство за едно ползотворно навлизане в съответните ни проблематики и за едно по-пълно взаимно опознаване папата очаква да бъде съвместното ползване на римския храм, предоставен от Негово светейшество за нуждите на българската източноправославна общност: „Става дума за важен пример на църковно споделяне, тук в Рим, на което специално държа" (§4). Тържественото и протоколно приемане на дара на папата, със специалния обред отслужен в църквата „Свети Винкентий и Анастасий" на 24 май, с участието на видни представители на българската православна църква, каквито бяха петте митрополити, и на правителството, начело с премиера, показва, че и българската страна оценява по достойнство възможностите за добросъседство с централните органи на католическата администрация, и лично със Светия отец папата. През изтеклите месеци, откогато тази църква беше оставена на разположение на българските православни, освен че се тренираха силите на специално учреденото църковно настоятелство, както разбираме, се положиха също двустранни усилия за безпроблемно съжителство между нововъведените български богомолци и установното от векове в достолепната църква братство - собственик на храма.

Благонадеждност

Едно чувство прилива чрез думите на Негово светейшество: надеждата, онази, която - по думите на Апостола - се крепи на Божията сила у нас (Ефесяни 1, 18): „Нашата среща днес наистина ни зове към надежда. С благодарност усещаме дейната сила на Оня, който всичко може, въпреки земните пречки на свободното изливане на неговата благодат. Чувстваме как расте у нас желанието за едно по-дълбоко общение помежду ни, и вече виждаме много по-ясно пътя, по който трябва да се движим". За Негово светейшество тази надежда за църковно обединение е още по-силна поради факта, че „не се срещаме за пръв път, а си гостуваме една година след посещението ми в София". Като че ли от тогава, за папата, „е намаляло разстоянието и полесно разпознаваме брата ни. Създаде се обстановката, в която расте взаимното доверие, първо условие за разбирателство, мирно съжителство и църковно общение" (§1).

Надяваме се пълният текст на това знаменито слово на Негово светейшество, произнесено по повод на едно голямо събитие за българския народ, да стане достъпен колкото е възможно по-скоро на широк кръг читатели. В него явно проличава, както вниманието на Светия отец към България, така и вълнението му за едно още по-голямо сближение в рамките на християнска Европа. И в единната Христова църква.

ДНЕВНИК

(Продължава от 2 стр.)

на атмосфера, така че обмяната се превърна в истински академичен диспут от високо качество. Най-много се наблегна върху непознати дневници на покойния папа, който си водел лични бележки, подобни на нашите тук, в течение на 60 години (1903-1963), въпреки че с прекъсвания (за съжаление едно от тези прекъсвания касае престоя му в България, 1925-1934). След първия том, току що издаден, ще последват още девет. Освен със споменатите домакини, установихме, съответно възстановихме, връзки с някои от присъстващите колеги. Специално удоволствие ни направи разговорът с журналиста Орацио Петрозилло, най-ревностен изследовател на мистерията за Туринската плащеница, първообраза на Цар Авгаровата икона и, по пъпна връзка чрез автора на Книга Абагар, също на нашето заглавие. Бил в България по време на папското посещение преди една година и гостувал на семейството на покойния проф. Любен Бумбалов, наш човек, верен абагарец и разпространител на вестника ни сред интелектуалци. Дето казват, колко е малък света!

Следобеда уважихме срещата на италианските слависти в Папския източен институт, на жаргон ПИО. Правеха актуализиран обзор на състоянието на славистиката в Италия и в света изобщо. Както винаги българската страна бе достойно представена, като на подиума, освен председателят на сдружението проф. Красимир Станчев, бяха също проф. Елена Велковска и проф. Бърлева. Последната ни напомни, как правилно сме я упътили преди около година време, за да се добере до важен кирило-методиевски документ. До тях беше също абагарският ни студент отпреди около 20 години, проф. Марчелло Гардзанити, днес най-уважаван специалист в областта на древните славянски преводи на Свещените писания. С повечето от тях се засякохме също на следващия ден - празника на славянската писменост. Вече на излизане, попаднахме на друг наш студент от около същото време, разпознал ни по стълбите - Станислав Словенец, днес световно известен покрай първото посещение на Михаил Горбачов във Ватикана през 1988 година, когато превеждаше за папата при историческата среща. Преди да дойде в Рим, живял десетилетия в Сибир с родителите си заточени там след болшевишката окупация на Полша през 1939. Във Ватиканския държавен секретариат завежда отдел България, а миналата година бил у нас заедно със Светия отец.

На 24 май тръгнахме с раздвоени чувства към обектите на римското честване на Светите братя. Като първо се двоумяхме откъде всъщност би трябвало да започнем. Носехме в папката половин дузина покани, без да сме решили как да разрешим противоречията им, що се касае за времето, за протокола, а после - какво място да заемем, каква униформа да наденем, какви изненади да носим за познати и непознати, какви несрети да избегнем. Накрая решихме да тръгнем напосоки и да решаваме, по абагарски, според обстоятелствата - не просто съобразявайки се с тях, а обръщайки ги в полза роду болгарского. Така в 9 часа бяхме в „българската" църква при известния фонтан Треви, най-популярната туристическа атракция в света, след като бе прославен във филма на Роберто Фелини, La Dolce Vita, преди половин век. Храмът беше все още празен, но местата на специалните гости бяха вече отбелязани. Нашето не беше сред тях. Застанахме до входа за да наблюдаваме пристъпването на забележителностите. Успяхме да поздравим още там повечето абагарци уважили събитието. Най-тържествено бе груповото навлизане на православното духовенство. Все още не бяхме виждали шествие от шест митрополити в католически храм (какъвто си остава този, отстъпен на БПЦ за ползване по уговорен график). За наблюдателен пункт вътре в църквата си бяхме току що избрали стъпалата на страничен параклис, когато граф. Камилло Дзукколи - изрядният италиански ПиАр на царя - ни предложи да седнем на скамейката, където

(Продължава на 4 стр.)

ДНЕВНИК

(Продължава от 3 стр.)

се бяха настанили посланик Никола Калудов със съпругата си и най-влиятелният външно-политически парламентарист, приятелят Густаво Селва (виж горе, 15-16 май). Стана ни някак тясно, когато на другия край се вмести руският посланик. За литургичния чин и словата няма да коментираме, тъй като сигурно сте чели за тях в пресата. Сред обмените, които си направихме с г-н Селва, ще споделим коментара: „Въобразете си, вместо българските митрополити, да се бяха събрали на хорово изпълнение шестима наши кардинали!". Ужас. В края на службата, все под чуждо внушение, се преместихме в салона предоставен от храмовото духовенство (и щедро ремотниран от Ватикана за нуждите на българите в Рим), за непротоколна среща с официалните представители. Както беше редно, поздравихме най-напред премиера (а после и се засякохме поне 20 пъти през деня). Специално попита, как е Ми-Ну: винаги си спомнял за него, когато виждал собствения си котарак във Врана. С митрополитите разговаряхме поотделно и групово - с всички се познавахме лично, въпреки че направихме гафа да назовем някой с името на колегата му. Разговаряхме също с доцент Иван Желев. Сам ни потърси, дето се казва „на крака", кардинал Валтер Каспер - познаваме се, когато бяхме още млади и зелени, възможно от началото на 60-те години, не си спомняме, дали на семинар или на съборните заседания в Рим през 1962-1965, когато служехме като консултанти към Втория ватикански събор.

Закъсняхме с около половин час за следващото ни задължение - полагането на венци от македонската делегация в базиликата Сан Клементе. След половинчасов джогинг по нажежените вече римски улици, докато акостирахме до Колосея, ни се изпречва магистър Марин Сираков. Никой не се сетил да му съобщи в Неапол за промените в тазгодишните честания, и на обичайния час се явил в базиликата - като не видял българи, решил да се прибере. Тръгна обратно с нас. Пристигнахме точно когато митрополит Щипски и временно изпълняващ длъжността архиепископ Македонски, Тимотей, заедно със Стумишки митрополит Наум започваха службата. Пробихме си път до предната редица богомолци, с надеждата, че ще ни забележат и ще се почувстват насърчени, че сме с тях. Дочакахме края на обреда със словото на архиепископа, с пълния му превод на италиански, и оставихме тълпата плътно да ни изнесе навън. Едва успяхме да се ръкуваме мимоходом с някои от присъстващите абагарци, каквито си имаме в Македония още отпреди промените. Освен служещите митрополити (дядо Тимотей излезе отлично осведомен по актуализираната ни хроника), размених-ме лафове със Скопски епископ Йоаким Хербут и викария му епископ Киро (Стоянов), наш студент отпреди петнадесетина години, както и с брата на последния, свещ. Зоран Стоянов, редактор на официоза им „Светлина", и тримата гостували ни през различни времена в Дом Абагар. Зоран ни пъхна в ръката покана за защитата на докторската му дисертация в Папския източен

(Продължава на 5 стр.)

ВЕСТИ

Сто пъти гост

На Хърватия се падна да домакинства на Светия отец при стотното му международно пътуване. Ватиканският официоз излезе за пръв път с цветен плакат към броя си от 5 юни, когато започна двудневното му посещение в северозападната ни съседка от региона: въпреки че той се връщаше тук за трети път, за стотен път се раздвижваше по световните маршрути откогато се възкачи на папския престол преди четвърт век. Както изтъкнаха наблюдатели, гостуванията на Негово светейшество извън пределите на италианския му диоцез, отсъствията се равняват на близо две години от 25-те на папския трон, или общо 575 дни от близо деветте хиляди от цялостното му светителстване на върха на църковната система. Изчислени в права линия, световните маршрути на странника от Рим покриват 1 160 113 км, или повече от три пъти разстоянието Земя-Луна, 29 пъти дължината на екватора. Посетил е 129 страни, с паузи в 614 населени места. Най-често посещавани са Балканите (9 пъти), Полша (8), САЩ (7), Франция (6), Мексико и Испания (по 5), Бразилия и Португалия (по 4), Австрия, Германия, Швейцария, Чехия, Хърватия, Гватемала, Доминиканска република, Канада, Бряг на Слоновата кост, Кения (по 3), останалите, като България, по един или два пъти. Най-дълготрайно бе 32-то му международно пътуване през 1986 година, с 13 дни разделени между Южна Азия и Пацифика. Най-паметни и исторически перспективи, поради резултатите им в световен или регионален мащаб, се считат посещенията му в Полша (1979), в Никарагуа (1983), в Куба (1998), Божи гроб (2000). Грузия бе първата страна с преобладаващо източно-православно население. Заплануваното му посещение в Монголия през август ще го доведе до вратите на Русия и Китай, двете страни, които той извънредно много желае да посети, но все още среща непреодолими пречки за осъществяване на мечтата му.

Докторски титли

Въпреки че Римският първосвещеник е източник на всички докторски номинации във висшите учебни заведения на католическата църква, настоящият папа става за десети път субект на такава номинация от страна на външни висши институции на 17 май, когато получи докторат honoris causa на правните науки от Римския университет. Предишните му почетни докторски титли са от университетите в Кеймбридж (1982), Коимбра (същата), Люблин (1983), Краков (същата), Стюбенвил (1986), пак Краков (2000), Варшава (2001), Познан (същата), Варшава (повторно, същата). Малко преди да бъде избран за папа, беше получил почетен докторат също от университета в Майнц (1977). Всичко това отгоре на извоюваните като студент на университетските скамейки дипломи във философските, литературните и богословските науки.

Папата скоро в Сърбия

Балканска лавина от папски посещения се задава след аудиенцията дадена във Ватикана на федералния президент на Сърбия-Черна гора Светозар Марович на 3 юни. Казано в навечерието на папската визита в Хърватия на 5 юни и следващата в Република Сръбска-Босна на 22-ри същия месец, съобщението издава взаимния интерес на Балканския регион и Ватикана за почести и по-дълбоки връзки. Със сръбско-черногорското си посещение папските маршрути през Балканите представляват повече от една десета от всички негови пътувания в света, или 12 балкански срещу общо 102 за останалите страни. Както г-н Марович обясни непосредствено след аудиенцията, официалната покана към Светия отец ще му бъде отправена следващата година. Той изтъкна също, че добрите междуцърковни връзки с Белградската патриаршия представляват важен аспект от посещението на папата. Шансовете папата да посети западната ни съседка значително се засилиха след посещението му в Хърватия в началото на юни. Местната Сръбска православна църква му обърна голямо внимание, като изпрати свои представители на всички значими събития от програмата му там. Така на 6-ти в Осиек се представиха пет православни епископи, придружили 15 рейса свои верни от Сърбия и Черна гора, дошли специално да видят папата.

... и в Македония

Специалното предпочитание на Светия отец спрямо нашия подконтинент ще бъде потвърдено вероятно и от едно негово посещение в западната ни съседка. На аудиенцията дадена на македонска делегация на 22 май, водачът и министър-председател Бранко Цървенковски изрично покани Негово светейшество да посети страната, за да получи овациите на македонския народ заради подкрепата, оказана му от Светия престол през критичните години на прехода и гражданските конфликти, които заплашваха страната. От ватиканска страна все още не се потвърждава намерението на папата до удовлетвори скоро желанието на македонските власти. Отличен повод за едно пътуване на Негово светейшество до Скопие би била предстоящата канонизация на Майка Тереза Калкутска, родена в този град през 1910 година, починала през 1997.

Къде Балканите, къде Перу

Сред богомолците в Дубровник при канонизирането на хърватската блажена (с българска фамилия) сестра Мария Петкович (1892-1966) на 6 юни присъства перуанският морски капитан Рожер Котрина Алварадо. На 26 август 1988 година бил на борда на подводницата „Пакоча", недалеч от пристанището на град Каляо, когато съдът му се блъснал в японски риболовен кораб и започнал бавно да потъва. Агонията траела близо едно денонощие, всички усилия да се спре наводнението чрез затваряне на вътрешни пресечки се оказали без резултат. В оня момент си спомнил за балканската подвижничка, чието житие майка му четяла, когато бил малък за да го приспива, и викнал към нея за помощ. Като по чудо, ръчно успял да раздвижи последната преграда, петтонна желязна врата, и така спасил себе си и екипажа от 19 души, без шестимата загинали междувременно. Две експертни комисии, военна и църковна, установили, че такава ръчна маневра, погледнато човешки и чисто физически, е невъзможна без някаква помощ свише. Заради геройството си капитан Котрина получил Великия кръст на перуанската флота. Обаче твърди, че наградата се пада най-вече на блажена Мария Петкович. Църковните власти взели под специално внимание този случай, когато ставало въпрос дали да се премине към канонизирането на богоугодната монахиня. Мария Петкович, канонизирана от Йоан Павел II при последното си посещение в Хърватия, е родена през 1892 година на о. Курцола, на брегoвете на Далмация, през 1920 основава орден „Францисканки - дъщери на милосърдието", отдаден на грижата за сираци и болни на Балканите и в Латинска Америка - като тя самата работи в орденските институции в Аржентина и Парагвай между 1940-1952. Завършва дните си в Рим през 1966. Днес ордените на Дъщерите на милосърдието са 450 на брой, разпространени в Америка и Европа, като тук са активни най-вече на Балканите - в Хърватия, Босна, Сърбия, Румъния. Още от началото поддържат връзки с православните общности на страните, където действат. Във Войводина направо работят заедно със Сръбската православна църква, а в Румъния са си създали източно-обрядно монашеско крило.

Францискани на събор

Най-голямото крило францискани - обединението им от 1896 година, известно като Орден на меншите (minores) братя (другите са капуцините и конвентуалците) между 25 май и 21 юни се събраха на 185-ти генерален събор от поредицата сред учредяването на братството им през XIII век, в първоначалния им манастир „Порциункула" при базиликата Света Мария Ангелска край Асизи. Цел на събранието им бе избор на 119-тия им генерален настоятел след основателя св. Франциск (76-ти от обособяването на ордена през 1517) и осъвременяване на мисионерската им тактика в съвременния свят, особено що се касае за дейността им в страните с преобладаващо население, където те са отлично представени от векове - така например в Палестина и Божи гроб, както също в Мароко, Индонезия, Пакистан. Една от съставните части на този орден, тъй наречените „Обсерванти" през XVI-XVII век са се подвизавали също в България, с такива исполини от нашата история като Петър Богдан Бакшич и плеядата родолюбци покрай Чипровското въстание. Днес общността на Меншите братя францискани брои близо 17 хиляди монаси, сред които над 11 хиляди йеромонаси. Събрани с другите две крила францискани -капуцините (12 хиляди) и конвентуалците (близо 5 хиляди) - те представляват числено най-мощната духовна формация в католическата църква, следвани от ордена на йезуитите (около 20 хиляди) и този на салезианите (около 18 хиляди). По стара традиция, новият генерален настоятел бе избран в навечерието на Петдесятница, на 6 юни - 49 годишният испанец Хосе Родригец Карабальо. Събранието продължи още две седмици за уточняване на различните програми, които ще бъдат изпълнени до следващото му свикване след шест години.

Църквата - стълб в Източен Тимор

Една година след независимостта на Източен Тимор, обявена на 20 май 2002, църквата се явява като най-стабилен стожер за свободата и напредъка на втората в цяла Азия с преобладаващо християнско, съответно католическо население - другата са Филипините. Освен че католиците понесоха най-тежкото бреме на съпротивата на индонезийската окупация продължила четвърт век (1975-1999, когато се намеси ООН), те предоставиха също кадрите си, структурите и по-голямата част от субсидиите за възстановяването на страната. Процентно католиците представляват 90% от населението на островната страна, или един прираст от 8% в течение на четвъртвека индонезийско иго. Силно осезаем е приносът на църквата в областта на образованието, със собствени учители и помещения, както и в тази на здравеопазването. Освен католици в Източен Тимор има също около 35 000 протестанти от различни конфесии, и още толкова мюсюлмани-сунити.

Галерия абагарски събеседници

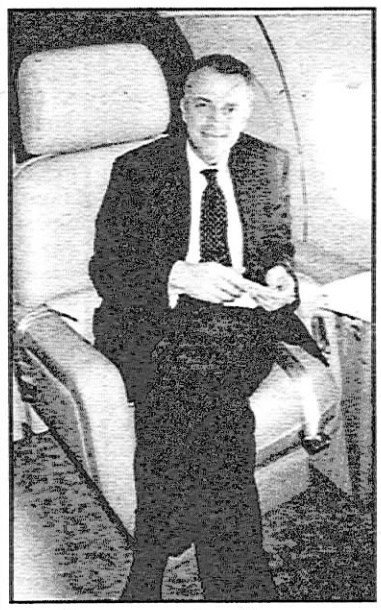

Зам.-министър Скарпа (Виж Дневник 15-18 май).

Най-известният италиански ПиАр в столицата Марко Монтекки (Виж Дневник 15, 17 май).

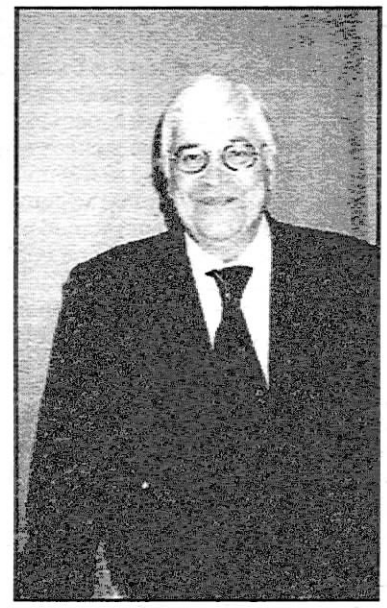

Министър Божидар Абрашев (Виж Дневник 24 май).

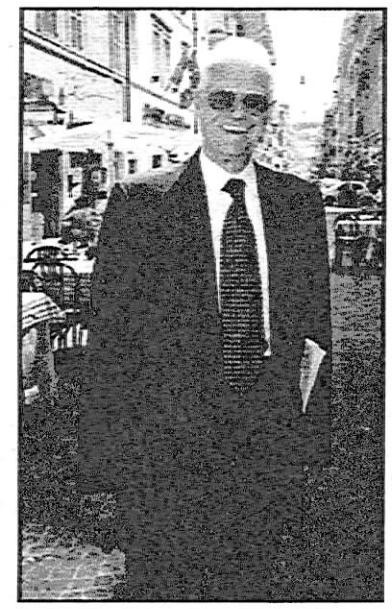

Доайенът на ватиканските радио-кореспонденти Алберто Горони (неотбелязан в Дневника).

ВЕСТИ

Отворени врати

По предложение на харизматичното движение „Емануел" скоро църковните врати ще останат денонощно отворени в повечето европейски градове. Пръв се пресъединил към внушението архиепископът на Виена, кардинал Христоф Шьонборн. Това стана във връзка с Международния конгрес за нова евангелизация на европейското общество, подета от сдружението на главните европейски градове с мотото „Разтворете вратите си за Христа". Първата среща се състоя на 23 май - 1 юни във Виена – ще следват такива в Париж (23 октомври - 1 ноември 2004), Лисабон (2005), Брюксел (2006). В тези рамки на всестранно духовно обновление, Виенският архиепископ е убеден, че денонощният достъп в храма ще позволи на търсещите да се съсредоточат в тиха молитва всеки път, когато почувстват нуждата от вдъхновението на духа. „Нощта на Божието милосърдие - заяви кардиналът пред микрофоните на Радио Ватикан - представлява рамка за повторното евангелизиране на големите градове, с идеални възможности за духовенството да контактува ползотворно с гражданите с оглед духовните им проблеми".

На 24 май, помирителен жест

На празника на Славянската писменост, въпреки че по съвсем друг повод, в Рим се състоя помирителен обред, насочен към негодуващи църковни среди по повод литургичното обновление последвало Втория ватикански събор, влязло в сила през 1962 година. Наричат ги „традиционалисти", понеже прекалено много държат на предишния литургичен чин, известен като Тридентински канон, или Служебник на папа Пий V (1566-1572), стриктно спазван до преди 40 години. В деня на националния ни празник, около времето, когато българската общност беше събрана на поклонение пред мощите на св. Кирил в Сан Клементе (Виж Дневник), в базиликата „Света Мария Голяма" (впрочем също свързана с освещаването на славянското богослужение през 867 година), се отслужваше меса, точно по каноните на предишните литургични книги, на латински език и със свещеник обърнат с гръб към верните. Служеше кардинал Дарио Кастрильон Хойос, председател на специалната ватиканска комисия „Екклезия Деи", специално натоварена с контактите с възразяващите срещу нововъведенията и промените в областта на литургията. Той откликнал на молби на различни групи, желаещи да честват по този начин 25-та годишнина от понтификата на настоящия папа (1978-2003). Както сам обясни предишния ден, старият обред не е загубил стойността си, въпреки нововъведенията - „онова, което съединява обредните различия е единната ни вяра в тайната на евхаристията". На Богослужението, освен богомолци, присъстваха петима кардинали, както и председателят на Папския съвет по тълкуването на законодателните текстове на църквата, архиепископ Хулиан Херранц. Сред богомолците се забелязваха представители на групи традиционалисти от Англия, САЩ, Франция, Германия, Швейцария, Италия и далечна Австралия. Тези групи представляват истинска галактика от недоволни в църквата - като една от тях, нарекла се „Братство Пий X", е направо разколническа, след като през 1988 година посмя да си хиротониса собствени нелегитимни епископи, днес разпространена в 38 страни, с 450 свещеници, 167 семинаристи и известен брой монаси и монахини - при тях в богослужението не се споменава името на нине светителстващия папа. Повечето обаче, като държат на древния богослужебен чин, желаят също да останат в общение с римската църква. Най- известната срез тях е Братство „Свети Петър", която не пожела да следва примера на съмишлениците си през 1988 година, днес разпространена в САЩ и Европа, с около 100 свещеници. Другата, учредена през 1990 година, е базирана в епархията на Флоренция, като Институт „Христос Цар и Архипастир". Миналата година бе обособена като Апостолическа администрация (екзархия) групата „Свети Йоан Виане", в Бразилия, след като около 20 000 последователи на споменатата разколническата група „Пий X" пожелаха да възстановят общението си с Рим.

Рим и Москва - сблъсък за Казахстан?

На 17 май от Ватикана съобщиха за повишаването на две църковни единици - Астана и Алмати - в Казахстан, досега определени като „апостолически администрации" (екзархии), в ранг епархия. Другите две територии, Караганда и Атирау, си остават в нисшия каноничен ранг. Неминуемо Московската патриаршия повиши тон с обвинения, че Рим прозелитизира на нейна територия, понеже и Средна Азия принадлежала на Московския диоцез. Далеч от всякаква мисъл да накърни правата на Руската църква, намерението на Светия престол, както обясни Ватиканският държавен секретар, кардинал Анджело Содано, на посещение в бившата съветска република, е това да гарантира колкото е възможно нормален църковен живот на католиците в страната, което в нашите канони се постига в рамките на епархийската структура. Католиците в Казахстан, повечето заточени там поляци, латвийци и немци, се изчисляват до 360-400 000 верни, върху едно общо население от близо 17 милиона жители, сред които 8 милиона мюсюлмани и около 6 милиона православни.

Бащата на Европа към канонизация

По общо признание, декларацията направена на 9 май 1950 година от тогавашния премиер на Франция, Робер Шуман, се счита за начало на обединена Европа. От тогава този ден се чества всяка година като Ден на Европа. Малко хора обаче знаят, че Шуман беше също дълбоко вярващ човек и подвижник в личния си живот. Дотолкова, че църковният процес по прославянето му вече е напреднал достатъчно на местно епархийско ниво и до края на годината вероятно ще навлезе в следващия и решаващ римски етап, както обясни на 15 май в Рим специалният адвокат - постулатор на каузата му, Жак Парагон. Католичеството за него - както обясни същият - не беше само едно вероизповедание, а също едно социално кредо, белязало политическата му дейност през всичкото време, една дейност, която той считаше като удължение на църковния апостолат". Той посочи също, как с живота си големият европейски държавник доказа, че политическата дейност е съвместима с вярното спазване на християнските ценности.

Католиците най-многобройни в Канада

Още една „протестантска" страна се оказва с преобладаващо католическо население. След Германия, Холандия, САЩ, някога водещи с протестанството си в християнското разпределение на световната сцена, също Канада се явява днес страна с относително най-голямо присъствие на католици на територията ѝ. По данни от преброяването на населението през 2001 година, католиците в Канада са 12 800 000, или 45% от общото население на страната, докато протестантите от различните вероизповедания са само 35%. Отчасти картината се обяснява с наплива на имигранти от Латинска Америка, в повечето случаи католици. Увеличил се е през последните десетина години също броят на мюсюлманите, които през посочената година бяха близо 600 000, или 2% от населението. Увеличава се обаче и броят на атеистите и хората без определена религия - 16 % днес, срещу 12% през 1991.

ДНЕВНИК

(Продължава от 4 стр.)

институт (ПИО) в понеделник. Тъй като засегнатите в нея теми са близки до нашите исторически занимания, а и на времето се беше консултирал по тях с нас, няма как да не уважим поканата.

С ужас забелязахме, че вече наближава времето на срещата в българското посолство. Набързо се сбогувахме с домакините от западната ни съседка, главно с посланик проф. Иван Ангелов и съпругата му д-р Невена, и с други приятели, добри самаряни, предложили ни превоз, се явихме не прекалено късно в националното представителство в елитния квартал Париоли на другия край на римския център. Мястото вече гъмжеше с беседващи българи и чужденци уважили празника ни, по двама-трима и в малки групи до половин дузина души, сновещи из големия парк и гостоприемните зали на посолството. Пръв ни пое с разговор проф. Ферруччо Брезолин, председател на Асоциация ИТАКА, гостувала и домакинствала ни в София в началото на април (Виж Дневник 6 Април), който за пръв път уважава националния ни празник в Рим. Придружаваше го чаровната секретарка на асоциацията Лорета Баджо, родственичка на известния кардинал Себастиано Баджо, съперник на настоящия папа при изборите в конклава през 1978 година. Още веднъж сверихме сходства и разлики с нашата Международна академия на просветените, и си дадохме електронна среща за по-нататъшни преговори. Специално внимание обърнахме на изложбата на четирима художници от България разделена между постаменти в парка на посолството и във вътрешния двор на базиликата Сан Клементе. В посолството ни придружи с обяснения художничката Силвия Басева, „момичето от Вселената", с която се знаехме от изложбата ѝ в София през 1998.

С голямо взаимно удоволствие разговаряхме със семейството на д-р Карло Симили, което бяхме посрещнали преди седмица в София (Виж Дневник 16 май). С един камък ударихме поне три цели от българо-абагарски интерес: направихме от тях приятели на България, създадохме си мост към Малтийския орден и спечелихме архитект с голямо бъдеще за елитни строежи - дъщерята Флавия вече печели престижни награди за строежи отсам и отвъд океана.

В 17 часа бяхме повторно при гробницата на Кирил-Константин в Сан Клементе, с частично повторение на ритуала на македонците, сега със слово на министър Абрашев. Не се случи онова, от което се опасявахме - бойкотиране на службата от страна на сънародниците ни в Рим, след редицата други прояви от деня. Геройско бе поведението на премиера, останал прав на крак през всичкото време на трите събития от деня, или общо между седем до осем часа. Никой не го видя седнал на кресло, нито изморен или разсеян - стискаше ръце, отговаряше точно, питаше интелигентно, позираше за снимки, разговаряше със сънародници и чужденци, с духовници - православни и католици, с дипломати и журналисти, пред микрофон и касетофон, сменяше най-естествено езици (лично го чухме да разговаря, освен на български, също на италиански, немски, руски, испански, като че ли също полски или украински), спазваше изрядно пълния чин в храма, кръстеше се, когато и както трябва, прочете верую то. Нито веднъж не го видяхме да се доближава до масите.

След отпуска в църквата превзехме вътрешния двор на манастира към храма за многопосочни разговори. С голямо внимание следяхме картината около царя, с какво вълнение хората му стискаха ръка, споделяха спомени и се трогваха. Възрастна дама - после узнахме, че била Лидия, майката на бившата ни сътрудничка отпреди четвърт век при българската редакция на Радио Ватикан, Христина Иванова - просто се опря на него като стара майка. За някои навлязохме в ролята на официален фоторепортер, даже paparazzo, както шеговито ни кръсти царят, - и на своего рода ПиАр, като си позволихме да обърнем вниманието на Негово величество към някои от тях. Дни след това звъняха да ни благодарят за ходатайството. И да си търсят снимките. Тръгнахме си, след като почитателите на Светите братя се бяха доста разредили в манастирския двор. Граф Дзукколи се беше спрял до входа с група съидейци, и им обясняваше с жар, как царят се справил блестящо на прес-конференцията в посолството, когато му поставили въпроса,

(Продължава на 6 стр.)

от различни поприща в края на тази тропическа пролет:

Мария ген. Георгиева, дамата с военно звание (Виж Дневник 17 май как и защо).

Охридски архиепископ Тимотей в Сан Клементе (Виж Дневник 24 май).

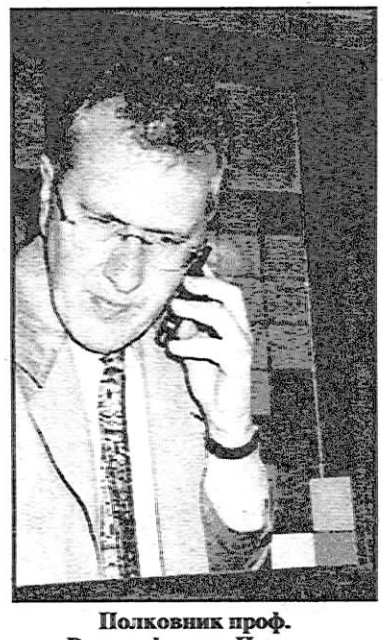

Полковник проф. Витторфранко Пизано, международен авторитет по проблемите на тероризма (Виж Дневник 20 май).

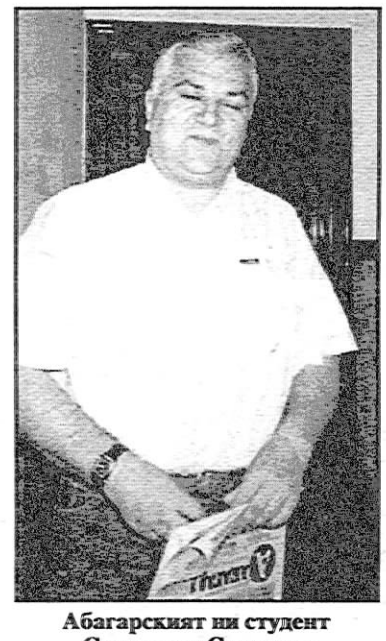

Абагарският ни студент Станислав Словенец завежда отдел България във Ватиканския държавен секретариат.

Българският зет Гутиерец ръководи най-престижната антикварна книжарница във Вечния град до стъпалата на Италианския парламент (Виж Дневник 22 май).

ДНЕВНИК

(Продължава от 5 стр.)

кой в същност спасил българските евреи през 1943. По-нататък спътникът ни и събеседник от няколкото пътувания до Асизи адвокат Анджело Раццини, председател на Сдружението за приятелство Италия-Черна гора, настоява да седнем за последна чашка кафе. Не приехме, но останахме прав до стола му докато си завърши историята с последното приключение в западната ни балканска съседка. Като последно в метрото се разделихме с магистър Марин Сираков, когато се качихме едновременно, но в обратна посока, във вагони на Линия В - ние живеем недалеч от южния й терминал, а той гостува близо до северния.

След една сравнително спокойна неделя, изборен ден за част от италианските граждани - избират си окръжни управници, последва интензивна седмица до края на месеца, с обещанието да прелее в следващия месец.

В понеделник присъствахме на защита на дисертация в Източния папски институт на тема „Македонските униати между двете световни войни", автор свещ. Зоран Стоянов. Визираният период е важен и затова, че именно тогава се прекъсва пъпната им връзка с Българската източно-обрядна църква. След изказването на рецензентите взехме думата, за да подчертаем, как униатството е оцеляло в западната ни съседка именно поради по-голямата толерантност на България, тъй като то днес съществува почти изключително в Струмишко, останало в границите на България през съдбоносните 1913-1920 години, когато съюзниците ни „разбойници" рушаха на техните порции от Македония всичко католическо, заедно с българското. Получихме одобрение, не само от оратора, а също от подиума с рецензентите и от публиката. Лично ни стисна заговорнически ръката бившият посланик на Италия в Скопие, Антонио Тавелли. Присъстваха освен академичните власти, също македонските посланици към Светия престол, Иван Ангелов със съпругата си Невена, и в Италия, Мирие Рушани, както Скопски епископ Йоаким Хербут, викарият му Киро

(Продължава на 7 стр.)

Събития:

АБАГАР НА ГОСТИ

ПРИ РОНКАЛЛИ

Водеше ни на семинара организиран в Болоня целта, изразена чрез темата посочена в поканата: „Rivisitare Giovanni XXIII", свободно преведено: „Да направим визита на папа Йоан XXIII ". Да му идем на гости! Иначе последното ни лично свиждане с него се проведе на 13 май 1963 година, три седмици преди смъртта му на 3 юни. Тогава той ни обеща ново свиждане - „след като приключим събора", сиреч Втория ватикански. Великолепна снимка е запечатала оня момент. Все още се чудим какво точно е искал да ни подскаже тогава големият папа.

Семинарът продължи три дни (1-3 юни) с шест заседания - пет научни и едно възпоменателно (на което обаче не присъствахме, поради вродената ни и всеизвестна алергия към прахоляци, особено такива смесени с тамян). Ще изтъкнем двата основни маршрута проследени през часовете на доста напрегнатата работа.

Дневни бележки

Новооткритието, което всъщност доведе в Болоня стотина специалисти и почитатели на Ронкали от цял свят, бяха бележниците, които е изпъстрял с лични коментари за събития, лица и положения, практически, през целия си активен живот от 1903 до 1963 година. Първоначалното им предназначение било да си предначертае на тях графика на близките и средносрочни задължения, като същевременно си подреждал мисли и оценки по тях, понякога също чернови на изказвания по различни поводи. С времето те се превръщат също в коментар и разновидно по-нататъшно програмиране. Отчасти се знаеше, че такива бележници (agende) съществуваха, а и не малко от тях бяха също попаднали в ръцете на историци. Новото обаче е, че днес те са всички събрани на едно място - в архива на Болонската фондация, оглавена от професорите Алберигo и Мелони, организатори на срещата, и че е започнало публикуването им в предвидено десеттомно издание.

На това заседание се предлагаха характерни щрихи от този вътрешен, непринуден и нецензуриран поглед към нещата от страна на един от водещите герои от световната история през миналия век.

След обобщителните доклади на Алберигo за „частния" Ронкали (с въпросителна) и на Мелони за „душата" на Ронкали, следва преглед на отделните периоди застъпени в бележниците: младежките му години (Лучия Буттурини), времето в Цариград - 1934-1944 (Валерия Мартана), службата му в Париж - 1944-1953 (Етиен Фую), годините във Венеция - 1953-1958 (Енрико Галавотти), на върха на католическата църква - 1958-1963 (различни, виж по-долу). Както става ясно, годините прекарани в България не бяха застъпени, първо заради загубата на специалистката по този период Франческа Дема Салда, починала преди десет години (Виж профил тук, брой 6, 1993), а после и поради зеещата дупка в поредицата бележници, именно през българския сезон от неговото битие! По всичко изглежда, че авторът е поверявал своите искрени чувства и мисли по това време повече на гъстата си кореспонденция с приятели и домашни, която е особено богата и непринудена след стъпването му в България (25 април 1925).

Освен това България нерядко изпъква в по-късните бележни реминесценции на папата, както бе подчертано от докладчиците. Така през лятото на 1960 година отбелязва за частна аудиенция дадена на неназован български генерал, очевидно сервиран му от българското разузнаване. Имаме основание да мислим, че това е бил ген. Владимир Стойчев, негов познат от предишни години и тогава в Рим във връзка с поредните XIV Олимпийски игри. Лично го спомена, също тъй анонимно, пред наше смирение през пролетта на следващата година.

Под медийна лупа

Понтификатът на Ронкалли между 1958-1963 бе обект на доклади, специално поверени на водещи личности в сектора на медиите: излезе, че професията им сензационно ги довеждала до нецензурираната нагласа на въпросните бележници. Сред 7-те говорители особено впечатление направиха откровенията на Раниеро Ла Валле, директор на в. L'Avvenire d'Italia, орган на католическите епископи в страната, и тези на кардинал Роберто Туччи, навремето главен редактор на авторитетното списание La civilta cattolica, отговорно направо пред Ватиканския държавен секретариат. Бележниците неведнъж споменават за срещи на папата с Туччи. Ла Валле пък, наш колега в Папския съвет за атеисти и религиозно необвързани през 70-те години, по някое време бе санкциониран за нестандартните си становища.

Материята в случая бе разгледана съответно под погледа на медиите, най-вече на пресата, в отделните езикови зони - френската, италианската, англо-американската, испанската, немската, съветската. Като си спомняме, каква беше навремето реакцията на българската преса, просто потъваме в земята: органът на Светия синод даде съобщение за избора му на папския престол с осем месеца закъснение, и то в две изречения от общо 11 думи, включително предлозите. Игнорираше се напълно обстоятелството за десетгодишната му българска следа. А междувременно - сега го знаем - властите издирвали всички стари български контакти на новия папа. Скоро започнаха да се мяркат „случайно" във Вечния град. Малко след неназования генерал в Рим цъфна и агент „Правда".

Галерия

Не по-малко интересни от темите бяха връзките ни, установени или възстановени в рамките на научната среща. Както става при всички подобни събития абагарската, а с нея и българската тема, от странични и маргинални, накрая се превръщат в централни за елитни участници. След споменатите вече организатори на срещата Алберигo и Мелони и учениците им, днес също толкова уважавани специалисти (Руджеро, Велати, Тринкезе, Фаджоли), скоро навлязоха в кръга на нашите интереси някои от по-забележителните участници в Болонската среща.

Като че ли пръв ни забелязал Барух Таненбаум, директор на Международната асоциация „Валенберг", насочена към изтъкването на ролята на Ронкали за спасяването на евреите през Втората световна война. Иска непременно да му помогнем да се добере до българската документация по въпроса. В асоциацията вече членуват както президентът Петър Стоянов, така и министър Соломон Паси.

Общ език намерихме също с чудака Алберто Бассоли, екологист и политически деятел, силно ангажиран в парапсихологията и социалното възстановяване на наркомани. Остави ни свои книги за Апокалипсиса и Нострадамус, както и видео-касети на негови изказвания по тв-канали. Пръв ни потърси по телефона след като се бяхме прибрали в Рим.

Най-дълго разговаряхме с топжурналиста Кенет Удуърд (Kenneth Woodword), в течение на 38 години директор на отдел „Религия" в престижното североамериканско списание Newsweek. Препратил го до нас специално проф. Мелони, като единствен в състояние да проведе с него разговор на ниво по медийните въпроси на религиозната тематика, и то на английски език. До края на семинара останахме неразделни. В обмяната често се вмесваше също съпругата му, както и членове от обкръжението му. Познаваше страните от Източна Европа, но никога не беше стъпвал в България. Спомена за някакво черно българско вино, днес много популярно в Ню Йорк.

С професор Команчак се познавахме от около четвърт век, от времето на стажуването ни в Католическия университет във Вашингтон. Когато се засичаме на конгреси, си възстановяваме спомени от онова време - и непременно си разменяме поздрави на общия ни приятел там, проф. Бернард Марталер - „нашия човек" в североамериканската столица.

Мария Карозио е студентка в III Римски университет, специализира в съвременна църковна история, като ползва редица „тайни" ватикански архиви. Проф. Мелони, който е рецензент на дисертацията й, е убеден, че без абагарска консултация не ще може да напредне много по избраната тема - процеса по канонизирането на епископ Босилков, превърнал се в еталон за напреженията във Ватикана по Остполитиката в течение на 40 години (1960-2000). Все още битува дезинформация по първоначалния етап на каноническия му процес. Защо и как ще разберете, когато кандидатката пресее плевелите от доброто зърно (Виж в. Абагар, бр. 3 и 4, 1998).

Триумфът на Нешка Робева в Рим (Виж Дневник 9 май).

Освещаване на първия български храм във Вечния град (Виж Дневник 24 май).

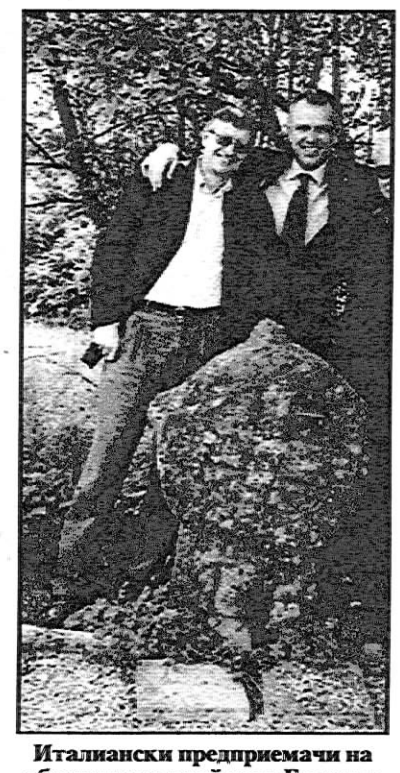

Италиански предприемачи на оброчището край град Брезник (Виж Дневник 17 май).

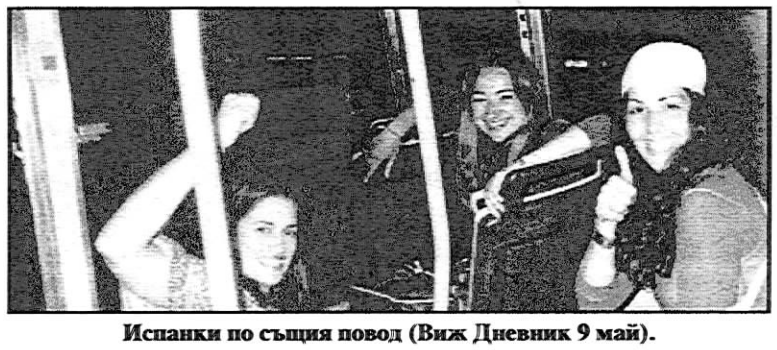

Испанки по същия повод (Виж Дневник 9 май).

Топ-геополитикът в италианския парламент Густаво Селва в самолета на път за София (Виж Дневник, 15 май).

ПРОФИЛ

Летящият светец ЙОСИФ КУПЕРТИНСКИ (1603-1663)

Сигурно скептичният читател ще си помисли, че горното определение, ако не заблуда, е само една духовита отправка към възвишените качества на светеца, роден преди четири века през юни, когато изправяме неговия профил (17 юни 1603 - 17 юни 2003). Фактите обаче са толкова достоверни, че заради невероятните му „полети", каквито са документирани в 72 случая, той бе неколкократно разследван от най-строгия църковен трибунал, Инквизицията, и десетилетия наред между 1638-1656 - фактически през целия си активен духовен живот - е държан под наблюдение и лишен от свобода в манастирски наказателни килии.

Некадърник

Роден в бедно семейство в най-южната част на Италия, в селището Купертино (или Копертино) недалеч от град Лечче, известно също като лагер на албанския национален герой Георги Кастриоти-Скендербег, след като се отдръпнал от неравната битка на Балканите, бъдещият светец първоначално се отличавал най-вече с тоталната си неадекватност за всякаква сериозна работа. Нито успявал да учи, нито напредвал в някакъв занаят. Осем от десетте му братя и сестри починали невръстни, той сам боледува до прага на възмъжаването си. Баща му, пазач на княжеския дворец, се крие в нелегалност заради задължения поети като гарант за сметка на други. Проба църковното звание при няколко ордена, приемайки най-скромни манастирски задължения, все неуспешно, най-вече заради захласите, които провалят всяка поверена му задача. Накрая го приемат францисканите-конвентуалци - не за друго, а за да помогнат на майка му, потърсила ходайство на двама свои роднини, членове на ордена. Само постепенно го повишават в различните степени, особено имайки предвид добрия му характер и интензивния му молитвен живот. Допуснат е дори до свещенство, след като го подложили на изпит, случайно, по единствения предмет, който в същност донякъде познавал. Заради това, до днес, негови най-ревностни почитатели са посредствените ученици от цял свят, като се препоръчват на неговите молитви за да налучкат точните отговори на недостатъчно усвоените предмети!

Йосиф Купертински лети с кръста на 24 март 1638 г. Съвременна графика.

Обрат

Истински обрат в живота му се получава на 24 март 1638 година. Трябвало да се изнесе до върха на близък хълм тежък 15-метров орехов кръст, за да бъде забит там. Докато работниците се двоумели, как да сторят това и вече решили да отложат всичко за следващия ден, изумени виждат как брат Йосиф литва отстрани, грабва кръста и го понася във въздуха до мястото, където трябва да бъде положен, като сам остава прилепен, като закован на него. Връща се на земята само когато настоятелят на манастира му нарежда да се прибере в килията, че ставало тъмно и не било прилично монах да се бави навън след вечерня. Дотогава подобни явления му се случвали понякога, обаче все пред малко свидетели и то в манастира: леко увисване пред икона, няколко крачки полет към разпятието. Епизодът с кръста се разчул нашироко, започнали да приждат маси богомолци до скромната обител в забутаното селище. Тръгнали и писмени докладни до съответните църковни инстанции, и ето че в края на есента същата година с него се заема системата на Инквизицията, първо в Неапол, а после централно в Рим. Взема се решение да му бъде забранен контакт с верните. Спасява го от лоша участ намесата на папа Урбан VIII. Прекарва 14 години лишение от свобода под отговорността на настоятеля в най-големия орденски манастир - Асизкия; следват още по-строги условия в различни планински обители в Централна Италия, все със същата цел, да се прекъсне контактът му с верните и така да се предотврати заблуда сред простолюдието и непристойна „канонизация" приживе. Нали точно тогава, незапоследно, в Европа се конфронтират католици и протестанти, с опасността църквата да бъде обвинена, че насърчава долнопробни „суеверия".

Свидетели

При тази атмосфера на съмнения и преголяма предпазливост, подвижникът се радва обаче също на доверието и уважението на високопоставени сановници и близки почитатели, които спасяват голяма част от документацията, където са съхранени, освен докладите на Инквизицията, също свидетелствата на преки наблюдатели на оспорваните факти. Свидетели на мистичните явления са такива личности от европейска величина като бъдещият крал на Полша Ян Казимир Ваза, херцогът на Браунщайн-Люнебург Ханс Фридрих Саксонски, лютеранин, и Мария инфанта Савойска.

Когато е вече изтощен от строгия режим и боледува, както през детството си, през 1656 година получава разрешение от папа Александър VII да се прибере в нормални манастирски условия в град Озимо, недалеч от Лорето - където по онова време все още следват българи. Сигурно ще са разбрали и за необичайните подвизи на този невероятен чудотворец. Починал на 18 септември 1663 година. Канонизирали го, като блажен, през 1753, а като светец - през 1767.

Добрата връзка

Освен ученици и студенти, се обръщат към него с упование летци и въздушни пътници. Избрали го за свой патрон също собственици и работници на Apple Computer Inc., не за друго, а защото Калифорнийското градче, където е щабквартирата на компанията, се нарича Купертино, както родното място на светеца. Без всякакво намерение да рекламираме стоката им, сигурно потребителите на тази компютърна марка в България няма да изпуснат шанса да си установят полезна връзка там горе.

ДНЕВНИК

(Продължава от 6 стр.)

Стоянов (брат на отец Зоран), македонски семинаристи и бивши състуденти на новия доктор на източно-църковните исторически науки. Няма нужда да отбелязваме, че в. Абагар си спечели нови читатели, и скоро - ценни почитатели.

Следващия ден, 27 май, се задържахме на писалището целия предиобед, между набиране на материали за броя, последно редактиране на сказката ни от 15 март (Виж брой 4, 2003) за италиански читатели на Сборника от колоквиума, и най-вече в очакване на справка от приятеля проф. Иван Ангелов, който само около 15 часа успя да се раздели с другите си задължения. Почти веднага след това се раздвижихме по набелязаните за деня външни обекти. Като се движехме в района на Ватикана, стискайки палци да не ни се изпречи несрета, чул ни Господ, ето насреща, на същия тротоар (и той като нас обича да се движи пеш, без телохранител) кардинал Валтер Каспер. Разменяме си впечатления за посещението на българската делегация по честванията на 24 май. Набързо му разправихме за презабавното интервю във в. Стандарт от 27-ми. Усмихна се с типичната си широка усмивка, с коментара: „Очевидно е станало разминаване".

На обратния бряг на Тибъра ни чакаха колегите от Международната академия на просветлените. Намерихме председателя проф. Ди Бернардо на заседание с правителствен чиновник по проблемите на екологията - бил посредник за пренасяне и изгаряне на отпадъци в Украйна, откъдето току що се връщал. Когато се събрахме екипа от нашия контингент събеседници, отворихме нова глава - обаче се оказа, че нито целите, нито средствата, които ни се внушаваха, не бяха от ресора ни, и трябваше най-елегантно да се откажем, с дипломатическата фраза, че „ще си помислим", и ще се обадим.

На последния ден на месеца си уредихме пътуване до Болоня - градът домакин на най-стария университет в Европа, и с право считан за връх на европейската култура през вековете. Обстоятелството пък, че сред първоначалните му академици се прославил юристът Булгаро де Булгарис, ни насърчи още повече да приемем поканата на абагареца проф. Алберто Мелони (Виж Колоквиум Абагар, в брой 2, 2000) да почетем именно там паметта на Анджело Джузепе Ронкали - папа Йоан XXIII, навремето прекарал десет години в България, както четете в отделна рубрика на тези страници. Тръгнахме с най-бързия влак - тип Евро-стар, който ни доведе до целта за около 2.30 часа. А до към началото на 90-те години се нуждаехме от не по-малко от 5 часа за да покрием 410-те километра разстояние. Естествено имаше някаква разлика в цената в сравнение с по-бавните влакове, но няма да я издадем за сега. Настанихме се при свои в манастира на францисканите. От петчленното братство двама са били наши студенти в две различни школи, един старши състудент, а останалите - сътрудници по различни църковни дела. Предоставиха ни преднина в църквата и на трапезата, и ни оставиха напълно свободен за делото, което ни водеше тук.

Когато чужденци се гордеят да застанат до българи:

Флавия - римлянка (вляво) и Фатима - тунизийка (вдясно) до Царя на 24 Май.

Най-чаровната херцогиня в света Силвия д'Аоста с абагарци (София 17 май).

Писателят-мореплавател Массимо Дзубболи много ни моли да го заснемем до княгинята (Виж Дневник 17 май).

Смесени европейци зад българския флаг в деня на Европа след представлението на Нешка Робева в Рим (9 май).

In Memoriam

Архим. ГАВРИЛ БЕЛОВЕЖДОВ (1920-2003)

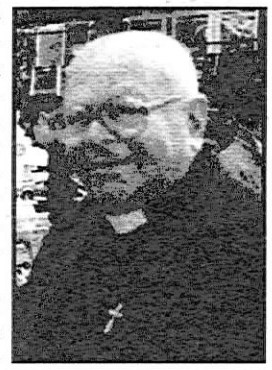

През нощта на 7-ми срещу 8-ми юли в собствения си дом се пресели във вечността отговорният редактор на вестник Абагар, Негово Високопреподобие архимандрит Гаврил Беловеждов, един от стълбовете на българската източнообрядна църква. Без неговото излъчване като че ли профилът ѝ се снижава в съзнанието на много наши сънародници. А и визитката от последната страница на вестника ни сигурно ще избледнее.

Повтаряна неколкократно на тези страници биографията му без съмнение е сред най-добре познатите, ако не на национално, то поне на вътрешно католическо ниво. Няма наистина брой, където името и делата му да не са изрично споменати. Събрани заедно тези отправки биха изпълнили страниците на едно пространно житие - което не е изключено един ден да се спусне в пощенските ви кутии.

Освен енергичен духовник при трудни условия и изповедник на вярата до пределите на мъченичеството, с признати приноси в църковното домостроителство като протосингел на източнообрядната (униатска) епархия (1986-1995) и аташе във Ватиканското посолство в София (1991-1992), в новите летописи на църквата той се явява най-вече като радетел на този вестник, от прохождането му на 12 октомври 1991, когато пое редакторската отговорност, до последно. С авторски приноси, информация, съвети, насърчения, даже материално разпространяване, архимандрит Беловеждов се оказа стълб и гръмоотвод на изданието през първото му десетилетие. Уверени сме, че от новия си адрес там горе няма да престане да ни крепи и закриля също през следващите лета.

FRANCESCO COLASUONNO (1925-2003)

Кардинал Франческо Коласуонно е последният голям ватикански дипломат придружил възраждането на църквата през годините на прехода в страните от Източния блок - включително и в България. Имахме контакти с него и се консултирахме по събития, лица и ситуации в течение на десетилетията, поне от времето, когато оглави ватиканското представителство в Белград (1986). Между 1986-1990 пое също дипломатическите връзки с Полша, а между 1990-1995 - тези с Русия, завършвайки с нунциатурата в Италия, естествено стъпало към кардиналското достойнство (1998). Пътува неколкократно в България, като в частност изигра съдбовна роля при възстановяването на църковната йерархия при трудните условия на тоталитаризма през 1988 година, когато набелязаните от Светия престол кандидати неминуемо отпадаха. Бяхме свидетели на умението му през същата година пред решението на член от църковната делегация за римските чествания на 400-та годишнина от Чипровци да дезертира на Запад - опровергавайки на дело ангажимента му пред българските власти, че всички ще се върнат обратно в Родината. Въпреки това, продължи да обича и да се интересува за България. Неведнъж споделяхме мисли и притеснения по незадоволителния развой на нещата. Но тогава възможностите да влияе на тях се бяха силно разредили. При последните му посещения в българското посолство по празниците, освен ние, като че ли никой повече не го разпознаваше. Сигурно ще го разпознае там горе изповедникът епископ Самуил Джундрин (1920-1998), и ще се разберат по недовършения им разговор по Великден 1988, когато трябвало да си обменят недомлъвки в приемната му в Русе.

НЕДОРАЗУМЕНИЯ

Бижуто

„Папата също подари на всеки член от делегацията личен подарък. Аз получих перли със сребърен кръст - много оригинално бижу" - Юлиана Дончева, интервю във в. Стандарт, 27 май.

Ако се намери практикуващ католик, в състояние да обясни на чаровната народна представителка естеството на подаръка, получен от папата на 24 май, сигурно ще установи, че бижуто е още по-ценно, отколкото е предполагала: става въпрос за Богородичната розова броеница, средство за молитва, което Светият отец специално препоръчва тази година, обявена за юбилейна за древната набожност.

Недомлъвки

Разочарование заля лицето на Европа на 28 май, когато бе оповестен проекто-преамбюлът на бъдещата Конституция на обединена Европа. Текстът споменава изрично идеалните корени на Стария континент - древно елинската и римската цивилизация и идеите на просветлението от XVIII век, но не и евангелското послание на християнската религия, около което се изградиха нациите, съставляващи днес семейството на европейските народи. Въпреки че редица църковни среди изказаха задоволство от безсъмнено християнските стойности залегнали в много параграфи на проекто-конституцията, Ватиканът и важни християнски движения и организации изразиха силни резерви по безпардонното опущение. Стигна се даже до обвинения отправени към конвента по изготвяне на проекто-конституцията, оглавен от бившия президент на Франция, Жискар д'Естен, че са се поддали на внушения идващи от масонските ложи, които, както е известно, се вдъхновяват от идеите на Просветлението, Френската революция и антиклерикализма от XVIII-XIX век. В частност се изказва съжалание, че не е бил уважен текстът предложен от членове на конвента, и изрично одобрен от Светия престол, и лично от Ватиканския отговорник за външните дела на църквата, архиепископ Жан-Луи Торан, където се предлагаше да бъде споменато също „религиозното наследство, и в частност, християнското", оформило континента през вековете.

Комисията на епископските конференции на Европейската общност същия ден изрази недоволството си с комюнике, където между другото четем: „Европа, която не признава миналото си, която отрича религиозния фактор и е лишена от религиозното измерение, ще бъде крайно неадекватна да осъществи възхитителния проект, който изисква да се съберат всички възможни ресурси за изграждането на една обща за всички ни Европа". Както обясни председателят на Християнското крило на споменатия конвент, Хозеп Миро и Ардевал, проектът за преамбюл на Европейската конституция: „е тотално незадоволителен и би могъл за задвижи нови фактори на нестабилност във вече разклатеното политическо единение на Европа... Просто несериозно е да се споменават в началото древногръцкия и римския компонент и да се прескача на филисофите от Просветлението, като се забравя всяка отправка към християнското, без което самото Просветление е непонятно". От конвента междувременно съобщават, че става въпрос само за проекто-преамбюл, и че през следващите дни се предвижда пърноценен дебат по целия текст, и следователно съществува реалната възможност за ново по-задоволително за всички редактиране на цялата материя.

В отговор на тези възражения работната група на Жискар д'Естен на 13 юни одобри нов текст, където се споменава общо за приноса на религията, като същевременно се орязват отправките към древността и към Просветлението. Очевидно това не е още недвусмислено признание на ролята на християнството в изграждането на Европа, но поне мястото му не се попълва с талашит.

Титли

Много читатели на ватиканския официоз L'Osservatore Romano от 26-27 май са останали изненадани от разминаването на българския превод с текста на папското слово пред българската делегация на 24 май. Преводачът (или „чката") по нечие внушение си е позволил(ла) да поправи титулуването на премиера от страна на папата като Sua Maesta (Негово величество) с друго обръщение. Очевидно многогозначникът (или „чката"), първо, може би е (не)схванал(а) неуважението спрямо титуляра на обръщението; второ, забравил(а), че титли като цар, княз, абат, архимандрит, епископ, кардинал не отпадат нито при пенсиониране, нито при отстраняване от власт, нито при абдикиране, според древната правна сентенция Semel abbas, semper abbas - щом веднъж си станал абат, оставаш такъв во веки; трето, комично е човек да се мери по въпросите на протокола с най-стария протокол на света, какъвто е ватиканския.

НЕСКРОМНО

* * *

Полиграфически шедьовър с абагарско участие грабна първата награда на Националния конкурс за най-добре издадена книга през 2003 г. На майския панаир на книгата в НДК жури на Асоциацията на българските книгоиздатели отличи с „Бронзов лъв" албума „Освобождението на България" на Военно издателство, който съдържа непознати за българската общественост гравюри от Руско-турската война от 1877-1878 г. Голяма част от тях произлизат от фондовете на Абагар. Изданието е библиофилско, в тираж от 125 номерирани екземпляра, на специална хартия и с кожена подвързия и кутия. Съставител на албума и съавтор на предговора е нашият сътрудник проф. Светлозар В. Елдъров.

* * *

В интервю за в. Стандарт от 25 Май, директорът на НДК, Христо Друмев, на въпрос за най-паметното посещение там по време на 13-годишния му мандат, отговаря: „...едно посещение се откроява и то е миналогодишата визита на папа Йоан Павел II". Сигурни сме, че не е забравил също няколкото колоквиуми Абагар, проведени в различни зали на престижната институция, започвайки с първия през есента на 1994. За което искрено благодарим, не напоследно и заради изключително благоприятните условия при ползването на аулите.

* * *

Екземпляр от 700-те бройки на Албума „Светият отец в България", раздадени в Рим във връзка с посещението на премиера в Италия покрай 24 май, попадна в хранилището на Абагар, като отпадък от нераздадения сток поверен на посолството ни във Вечния град. С удоволствие забелязваме, че за него не важат резервите, отправени от събеседника ни отец Петър Кьосов по отношение на подобни предишни издания, появили се под друг патронаж (Виж брой 5, 2003).

* * *

На 12 юни президентът на Източен Тимор, Ксанана Гусман, бе удостоен с Ватиканската награда „Пътека на мира", връчена му в Ню Йорк от папския представител при ООН, монс. Челестино Мильоре. Редно е да си спомним, че сред отличените досега, освен президента на Филипините Корасон Акино и ерцхерцога на Лихтенщайн Ханс Адам II, е също нашият премиер Симеон Сакс-Кобургготски.

Папата в Хърватия - богослужение в Дубровник (6 юни).

ABAGAR
Bulgarian Catholic Magazine
Year XII, number 7 (139) July 2003

COVER: Pope Receives an Important Bulgarian Delegation.

EVENTS: A Seminar on the 40th Anniversary of John XXIII.

A JUBILEE: 400 Years of a Flying Saint.

A BENEFACTRESS: An Interview with Donka Paprikova.

OUR RUBRICS: In Memoriam, Church News, Misunderstandings, Our Diary for May 18-31.

Основател:
Архим. проф. Г. ЕЛДЪРОВ
Отг. редактор:
Архим. Г. БЕЛОВЕЖДОВ

Абагар 1 католически вестник

ISSN 0861 - 8662
адрес 1606, София ПК 248
в. „Абагар 1"
тел.: 855 91 07

Печатница „ЕМПАСТ", тел.: 45 50 37